

รายละเอียดของรายวิชา

มคอ. ๓

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา : วิทยาเขตขอนแก่น ทุกคณะ/ทุกสาขาวิชา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society)
๒. จำนวน หน่วยกิต	๒ หน่วยกิต (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทวิชา	พุทธศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิต รัฐศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต และนิติศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา และอาจารย์ผู้สอน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี อาจารย์พันทิวา ทับภูมิ
๕. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ชั้นปีที่ ๒ ทุกสาขาวิชา ภาคปกติและภาคสมทบ
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)	
๘. สถานที่เรียน	วิทยาเขตขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของครั้งล่าสุด	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	นิสิตมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์และสังคม ตามหลักการทางสังคมศาสตร์และพุทธศาสตร์ มีความรู้ในพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันทางสังคม ประชาสังคม หลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธี อันจะนำไปสู่สังคมแห่งคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และสังคมแห่งคนเก่ง ที่สามารถปรับตัวได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและปฏิบัติตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงของรายวิชา	

๒.๑ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน สกอ. ๒.๒ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระและมีความทันสมัยมากขึ้น ๒.๓ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ๒.๔ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์และปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย			
หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ			
๑. คำอธิบายรายวิชา			
ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม ตามหลักการทางสังคมศาสตร์และ พุทธศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันทางสังคมและการขัดเกลาทาง สังคม ประชาสังคม หลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหา สังคมและการจัดระเบียบทางสังคมไทย รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธี			
๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๒ ชั่วโมงต่อภาค การศึกษา	สอนเสริมตาม ความจำเป็นที่ นิสิตต้องการ เรียนรู้ทาง การศึกษา	-มีการฝึกปฏิบัติรายกลุ่มย่อย และรายงานหน้าชั้นเรียน - ไม่มี การฝึกปฏิบัติภาคสนาม/ การฝึกงาน	- การศึกษาด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ - เน้นภาคปฏิบัติในชั้นเรียน ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล ๑) อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะ และส่วนงานของสาขาวิชา ๒) อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)
--

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และให้เกิดโลกทัศน์(World view) ที่กว้างไกล บูรณาการศาสตร์การศึกษาเข้ากับชีวิตจริง มีเป้าหมายชีวิตที่สามารถดำเนินไปให้บรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ นำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

สอดคล้องกับหลักที่ว่าการศึกษาต้องควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม โดยผู้บรรยายต้องพยายามชี้ให้เห็นคุณธรรม และจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในรายวิชา เพื่อให้บัณฑิตสามารถพัฒนาศักยภาพและบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม กับความรู้ในรายวิชา โดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามคุณสมบัติของหลักสูตร ดังนี้

- ๑) ตระหนักในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- ๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- ๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น
- ๔) ตระหนักในหน้าที่ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่าและ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- ๕) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วิธีการสอน

- ๑) ใช้การสอนแบบบรรยายด้วยการสื่อสารสองทางเปิดโอกาสให้นิสิต มีการตั้งคำถามและตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์กับสังคม ตามขอบเขตของรายวิชา ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันและอาจารย์ผู้บรรยาย
- ๒) ใช้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็นในเนื้อหา และสิ่งสำคัญที่สุดคืออาจารย์ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างทางคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- ๓) ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง มีจิตใจเอื้อเฟื้อและเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความยุติธรรมในกระบวนการเรียนรู้

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- ๑) วิธีการประเมินผลจากพฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียนและในโอกาสที่ภาควิชาหรือคณะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม การมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสหรือคณาจารย์
- ๒) การตรวจสอบการมีวินัยต่อการเรียน การตรงต่อเวลาในชั้นเรียนและส่งงานมอบหมาย
- ๓) ประเมินรับฟังความเห็นของผู้อื่นหรือนิสิตในชั้นเรียนในรายวิชา
- ๔) นิสิตประเมินตนเองทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

๒. ความรู้

๒.๑ ความรู้ที่ต้องการได้รับ

- ๑) ได้เรียนรู้ความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม ตามหลักการทางสังคมศาสตร์และ พุทธศาสตร์
- ๒) นิสิตมีความรู้ความเข้าใจสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม หลักธรรมาภิบาลและ สันติภาพ

๓) ให้เข้าใจสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธี

๔) ให้นิสิตมีความรู้และสามารถจัดกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธี

๒.๒ วิธีการสอน

๑) บรรยาย/อภิปราย/การทำงานกลุ่มย่อย/ศึกษาค้นคว้าการนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์เนื้อหาจาก ตำรา บทความนิตยสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สรุปเนื้อหาของการเรียนรู้ร่วมกัน

๒) การมอบหมายงานให้ค้นคว้าแบบโครงงานการเรียนรู้แบบบูรณาการโดย เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

๓) จัดสัมมนาการศึกษาตามหัวข้อโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย และอภิปราย วิเคราะห์แบบกลุ่มใหญ่

๒.๓ วิธีการประเมินผล

๑) การสอบย่อย สอบกลางภาคและปลายภาค

๒) การตรวจผลงานรายบุคคล

๓) การเข้าชั้นเรียนการมีส่วนร่วมในงานมอบหมาย การทำงานกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ทั้งห้อง

๓. ทักษะทางปัญญา

๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

๑) พัฒนาศักยภาพและศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นระบบ มีการวิเคราะห์และอภิปรายด้วย เหตุผลในแง่ความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์และสังคมตามหลักการทางสังคมศาสตร์และ พุทธศาสตร์ พฤติกรรม มนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม หลักธรรมาภิบาล และสันติภาพ

๒) ฝึกการสร้างสรรค์ผลงานจัดกลุ่มอภิปรายกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธีได้อย่างมีคุณภาพ

๓.๒ วิธีการสอน

๑) การมอบหมายให้นิสิตทำโครงงานและนำเสนอผลงานการศึกษาที่หลากหลาย

๒) การอภิปรายกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ตามเนื้อหาวิชาที่กำหนดให้

๓) วิเคราะห์กรณีศึกษาบทความทางวิชาการการศึกษาทางสังคม

๔) การสะท้อนแนวคิดจากการอภิปรายด้วยหลักการและเหตุผล

๓.๓ วิธีการประเมินผล

จัดสอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด เนื้อหา โดยสรุป ผ่านทักษะด้านการฟัง การพูด คิด อ่าน และการเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา สามารถบูรณาการเข้ากับ สถานการณ์ปัจจุบันในทุกด้านที่เกี่ยวกับเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในสังคมและแนวโน้มในอนาคตได้

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- ๑) พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และผู้เรียนกับผู้สอน
- ๒) พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- ๓) พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตาม

กำหนดเวลาที่อาจารย์มอบหมาย

๔.๒ วิธีการสอน

- ๑) จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ๒) มอบหมายงานแบบกลุ่มย่อยและรายบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา
- ๓) การนำเสนอรายงานทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มย่อย

๔.๓ วิธีการประเมินผล

- ๑) ประเมินตนเอง และเพื่อนในชั้นเรียน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- ๒) รายงานที่นำเสนอและสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
- ๓) รายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- ๑) ทักษะในการแปลงผลวิเคราะห์และการประเมินความรู้เชิงคุณภาพให้เป็นเชิงปริมาณ
- ๒) ทักษะในการนำเสนอผลสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นเชิงคุณภาพให้เป็นเชิงปริมาณ
- ๓) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
- ๔) ทักษะการมีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้

๕.๒ วิธีการสอน

๑) แนะนำเทคนิคและเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อเคราะห์ข้อมูล/สารสนเทศ เชิงคุณภาพ ให้เป็นข้อมูล/สารสนเทศเชิงปริมาณ และประเมินข้อมูลสารสนเทศที่เป็นเชิงคุณภาพให้เป็นเชิงปริมาณ

๒) มอบหมายงานที่ต้องมีการนำเสนอทั้งในลักษณะที่เป็นตัวเลข กราฟ ภาพ และ ข้อความ

๓) ในการระดมความคิดเห็น ให้สรุปผลการอภิปรายร่วมกันทั้งในรูปแบบที่เป็นเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน และสามารถนำเสนอเป็นตัวเลขได้

๕.๓ วิธีการประเมิน

- ๑) ประเมินจากการเขียนรายงาน แบบฝึกหัด โดยพิจารณาที่เนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และเทคนิคการนำเสนอการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์
- ๒) ประเมินจากการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และวิธีการอภิปราย การรับฟัง การสรุปประเด็น รวมถึงการมีมารยาทในการเรียนรู้ในชั้นเรียน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๕.๑ แผนการสอน (Unit planning in brief)

สัปดาห์ ที่สอน	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียน การสอน	ผู้สอน
๑ - ๒	<p align="center">บทที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ ๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์และสังคมศาสตร์ ๒. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม ๓. ลักษณะพัฒนาการของสังคมมนุษย์ ๔. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับศาสตร์ทางสังคม - สรุปท้ายบท 	๔	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำคำอธิบายรายวิชา/แผนการสอน - แนะนำวัตถุประสงค์ของการเรียนประจำบท - ชี้แจงการวัดแลประเมินผลรายวิชา 	
๓ - ๔	<p align="center">บทที่ ๒ พฤติกรรมมนุษย์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์ - ที่มาของพฤติกรรมมนุษย์ - ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ - ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ - ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ - ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ - การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ - การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม - สรุปท้ายบท 	๖	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำวัตถุประสงค์การเรียน - บรรยายประกอบสื่อ PowerPoint - มอบงานไปศึกษาค้นคว้าอภิปรายนำเสนออภิปราย 	<p align="center">ผศ.ดร.วิทยา ทองดี/อ.พันทิวา ทับภูมี</p>
๕- ๖	<p align="center">บทที่ ๓ สถาบันทางสังคมและการขัดเกลาทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมาย และความเป็นมาของสถาบันทางสังคม - ลักษณะของสถาบันทางสังคม - องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม - ประเภทของสถาบันทางสังคม 	๒	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำวัตถุประสงค์ - บรรยายประกอบสื่อ PowerPoint - มอบหมายงานไปศึกษา 	

ลำดับที่ ที่สอน	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียนรู้ การสอน	ผู้สอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ของสถาบันทางสังคม - ความสัมพันธ์ของพุทธศาสนากับสถาบันทางสังคม - การขัดเกลาทางสังคม - ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมกับการขัดเกลาทางสังคม - สรุปท้ายบท 		ค้นคว้าเป็น กลุ่มย่อย -นำเสนอผล การศึกษา - อภิปราย ซักถาม -สรุปเนื้อหา	
๗	<p style="text-align: center;">บทที่ ๔ สถาบันทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - กระบวนการ - กระบวนการทางสังคม - กระบวนการทาง วัฒนธรรม - ความสัมพันธ์ ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม - ลักษณะกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม - ลักษณะกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม - ผลของกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม - สรุปท้ายบท 	๖	แนะนำ วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ -บรรยาย ประกอบสื่อ -อภิปราย ถามตอบ -มอบหมาย งานให้ ค้นคว้า -ทดสอบ ท้ายบท	
๘-๙	<p style="text-align: center;">บทที่ ๕ ประชาสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมายของประชาสังคม - องค์ประกอบของประชาสังคม - สาเหตุการเกิดประชาสังคม - กระบวนการของประชาสังคม - คุณธรรมของประชาสังคม - กรณีศึกษากลุ่มประชาสังคม - สรุปท้ายบท 	๔	-แนะนำ วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ -บรรยาย ประกอบ สื่อ PowerPoint - อภิปราย ซักถาม	ผศ.ดร.วิทยา ทองดี/อ.พันทิวา ทับภูมี

สัปดาห์ ที่สอน	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียนรู้ การสอน	ผู้สอน
๑๐- ๑๑	<p>บทที่ ๖ หลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมายของธรรมาภิบาล - ความเป็นมาของธรรมาภิบาล - ความสำคัญของธรรมาภิบาล - หลักธรรมาภิบาล - หลักสันติภาพ - ความสัมพันธ์ของธรรมาภิบาลและสันติภาพ - สรุปท้ายบท 	๔	บรรยายสื่อ ประกอบ สื่อ PowerPoint -มอบหมาย งาน /กลุ่ม อภิปราย/ ซักถาม/ สรุป ท้ายบท	ผศ.ดร.วิทยา ทองดี/อ.พันทิวา ทับภูมี้
๑๒- ๑๓	<p>บทที่ ๗ ปัญหาสังคมกับการจัดระเบียบทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมายของปัญหาสังคม - ลักษณะของปัญหาสังคม - ที่มาของปัญหาสังคม - ทฤษฎีปัญหาสังคม - การวิเคราะห์ปัญหาสังคม - การจัดระเบียบทางสังคม - ปัญหาสังคมนำไปสู่แนวทางในการจัดระเบียบทางสังคมตามแนววิถีพุทธ - สรุปท้ายบท 	๔	แนะนำ วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ - บรรยาย/ ประกอบสื่อ PowerPoint - อภิปราย หน้าชั้น เรียน/ซัก ถาม สรุปท้ายบท	ผศ.ดร.วิทยา ทองดี/อ.พันทิวา ทับภูมี้
๑๔- ๑๕	<p>บทที่ ๘ แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมไทยแบบสันติวิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ - ความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของสันติวิธี - แนวคิดสำคัญที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี <ul style="list-style-type: none"> (๑) แนวคิดอหิสาของมหาตมะ คานธี (๒) แนวคิดของพุทธทาสภิกขุ (๓) แนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) - แนวทางการแก้ไขแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยแบบสันติวิธี - กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาสังคมไทยแบบสันติวิธี 	๔	- บรรยาย ประกอบสื่อ อภิปราย หน้าชั้น/ สรุปเนื้อหา แบบทดสอบ ท้ายบท	

สัปดาห์ ที่สอน	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม การเรียนรู้ การสอน	ผู้สอน
	- สรุปท้ายบท			
๑๖	สรุป/ทบทวนเนื้อหา/ราย/ซีกถาม	๒	บรรยาย สรุป	
	รวม ๑๖ สัปดาห์/ ๓๒ ชั่วโมง	๓๒		

๕.๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม ที่	ผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมิน
๑	ทดสอบย่อยครั้งที่ ๑	๙	๒๐ %
	สอบปลายภาค	๑๗	๖๐ %
๒	วิเคราะห์งานรายบุคคลและกลุ่ม	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๓	การเข้าเรียน/ความใฝ่ในการเรียนรู้/ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายหน้า ชั้นเรียน/ความรับผิดชอบในหน้าที่	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

เอกสารอ่านประกอบ

กระบวนการทางสังคม. ใน http://ms.src.ku.ac.th/LearningCenter_old/Homepage
๒๐Each% ๒๐Subject/OrganizeCommu/add%๕ Csocialization. Doc

สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐.

ชบวน พลตรี. **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **มนทัศน์ทางสังคม**

วิทยา. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการการจัดระเบียบสังคม โครงการ

ฝึกอบรมเสริมความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคฤดูร้อน ครั้งที่ ๖

๑๔-๒๔ เมษายน ๒๕๒๙.

คุณธรรมประชาสังคม. <http://www.thaitopic.com/mag/soc/civilnotsee.htm>. สืบค้นเมื่อ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐.

คุณ โทซันธ. **ปรัชญากับชีวิตทศวรรษชีวิต**. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๘.

โคทม อารียา. **บทความการส่งเสริมสันติวิธี เอกสาร ๓๐ ปี ๑๔ ตุลา จดหมาย**

ข่าวประชาชน. หน้า ๒๓-๒๕ ฉบับที่ ๓ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖.

จงจิตต์ โศภนคณาภรณ์. **สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

จรัญ พรหมอยู่. **การศึกษาปัญหาสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

_____ . **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น, ๒๕๔๐.

_____ . **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

_____ . **สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

_____ . **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

จิรวรรณ กาญจนะจิตตรา. **สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

จุมพล หนีพานิช. หน่วยที่ ๓ “สังคมและวัฒนธรรม.” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา**

มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑-๗. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๐.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **ทำทนายทางเลือก : ความรุนแรง และการไม่ใช่ความรุนแรง**.

กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๓.

ชัยอนันต์ สมทวนิช. **ประชาสังคมทฤษฎีและนักคิดในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๓๙.

ชาลี ชื่นรัมย์. **มนุษย์กับสังคม**. สุรินทร์ : มหาจุฬาฯ วิทยาเขตสุรินทร์, ๒๕๔๕.

ชูชัย ศุภวงศ์. **ประชาสังคม. ทศวรรษนักคิดในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๑.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. **ขบวนการประชาสังคมไทย: ความเคลื่อนไหวภาค**

พลเมือง. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.

ไชยวัฒน์ คำบุญ และคณะ. **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : น้าฝน, ๒๕๔๕.

ไซมอน. **กระบวนการตัดสินใจ**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐. จาก : <http://regeleaning.Payap.ac.th/docu/mk380/f5.2hfm>.

ณรงค์ เส็งประชา. **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๔.

_____ . **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.

_____ . **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘.

_____ . **มนุษย์กับสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, ๒๕๔๑.

ทัศนีย์ ทองสว่าง. **สังคมไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕.

ธีรยุทธ บุญมี. **ประชาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: วิทยุชน , ๒๕๔๗.

ธีรยุทธ บุญมี. **สังคมเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร, ๒๕๓๙.

ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์. **สนุกกับจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาส์น, ๒๕๓๘.

นวม สงวนทรัพย์. **สังคมวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

นิเทศ ดินนะกุล. **สังคมและวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

แนบ มหานีรานนท์. **แนะแนวทางการปฏิบัติวิปัสสนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :
ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๗.

บรรจบ บรรณรุจิ. **ปฏิจลสมุปปาท**. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๓๕.

บรรเทิง พาพิจิตร. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗.

ปัญญา จำปารักษ์. **มนุษย์กับสังคม**. อัดสำเนา. อุบลราชธานี: มหาจุฬาฯ วิทยาเข
อุบลราชธานี, ๒๕๔๙.

ปรกรณ์ คุณารักษ์. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชามนุษย์กับสังคม**. มหาจุฬาฯ วิทยา
ขอนแก่น, ๒๕๔๘.

ปฐม ทรัพย์เจริญ. **การควบคุมทางสังคม** . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

ประชาสังคม. <http://www.thaicivinet.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.

ประยงค์ สุวรรณบุปผา. **สังคมรัฐปรัชญา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

ประเวศ วะสี. **ทำสันติวิธีให้เป็นนโยบายในสันติวิธี : ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความมั่นคง**.

สถาบันยุทธศาสตร์ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ประเวศ วะสี. **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม**.

กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๑.

ประสาธ หลักศิลา. **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพฯ : ก้าวหน้า, ๒๕๒๔.

ประสิทธิ์ ทองอุ่นและคณะ. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนเอง**. กรุงเทพฯ :

เจริญ เวฟ เอ็ค คูเคชั่น, ๒๕๔๒.

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. **การเปลี่ยนแปลงทางสังคม**. เอกสารโรเนียว คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.ป.

พระครูอรุณธรรมรังสี. **มนต์พิธีแปล**. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย, มปป.

พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตโต). **สิทธิมนุษยชน สร้างสันติสุขหรือสลายสังคม**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก
, ๒๕๔๑.

_____ **การศึกษาเพื่อสันติภาพ**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๘.

_____ . **แฉคิดข้อสังเกตเรื่อง สิทธิมนุษยชนกับประโยชน์สุขของมนุษยชาติใน**

สิทธิมนุษยชน สร้างสันติสุขหรือสลายสังคม. เอกสารประกอบการอบรม

สิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ ณ ศูนย์ฝึกอบรม

วนศาสตร์ชุมชน แห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, ๒๕๔๕.

_____ สลายความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๖.

_____ มองสันติภาพโลก ผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๒.
พิทยา สายหู. เอกสารประกอบการศึกษาวิชามานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๙.

_____ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม. กรุงเทพฯ : พิมพ์, ๒๕๒๖.

พิชัย ผกาทอง ดร. เอกสารประกอบการสอนรายวิชามนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

_____ มนุษย์กับสังคม, กรุงเทพฯ :มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๔๗.

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ , คุณหญิง. ธรรมาภิบาลกับราชการไทย.เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่อง “ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนราชการ.”,
นนทบุรี:
มปท., ๒๕๔๓.

พุทธทาสภิกขุ, สันติภาพของโลก, ไชยา : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๑.

พูนทรัพย์ เกตุวีระพงศ์,ผศ. เอกสารการสอนรายวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สำหรับครู. แพร่ : มหาจุฬาฯ วิทยาเขตแพร่, ๒๕๓๙.

ไพฑูรย์ มีกุล, รศ. ดร. “การศึกษาทางสังคมศาสตร์.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑ - ๗. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๙.

ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. วาทะธรรม : ว่าด้วยสันติภาพของพุทธทาสภิกขุ.กรุงเทพฯ : บ้านลานธรรม,
๒๕๔๙.

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม : เอกสารประกอบการ
ศึกษาวิชา ๓๑๓ - ๑๘๓. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๗.

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
,๒๕๔๙.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๑๑. กรุงเทพฯ :มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๙.

มารค ตามไท. การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสันติวิธี: ยุทธศาสตร์ชาติ
เพื่อความมั่นคง. กรุงเทพฯ : สถาบันยุทธศาสตร์ สำนักงานสภาพความ
มั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๔๓.

ยุทธ คักดีเดชนนต์. มโนทัศน์ทางสังคมวิทยา. (เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการ

จัดระเบียบสังคม) ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ระวี ภาวิโร. **มนุษย์กับสันติภาพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับ พ.ศ.๒๕๕๒**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๕๒.

_____ . **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔.

_____ . **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๕**. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๕๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาภาษาไทย ฉบับ**

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๔. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔.

_____ . **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔.

รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์. **สันติศึกษากับสันติภาพ**. เอกสารการสอนชุดวิชาสันติศึกษา

หน่วยที่ ๑-๗. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์, ๒๕๓๓.

วันชัย วัฒนศัพท์. **ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒,

นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

วิชัย เทียนน้อย และคณะ. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.

วิทย์ เทียงบุญธรรม,ดร. **พจนานุกรม ไทย-อังกฤษ (ฉบับห้องสมุด)**. กรุงเทพฯ :

อักษรพิทยา, ๒๕๔๑.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, รศ,ดร. **จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
๒๕๕๕.

ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย. **สถาบันพระปกเกล้า, การสัมมนาโต๊ะกลม :**

รัฐบาลใหม่กับการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส,
๒๕๕๔.

สนธยา พลตรี. **หลักสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๕๕.

สนธยา พลตรี. **กระบวนการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ม.ป.ป.

สมชาย ฐานวุฑโฒ, พระ. **มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท**. กรุงเทพฯ : ฐานการพิมพ์, ๒๕๓๒.

สมชาย ภาภาสันวิวัฒน์. **กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง**. กรุงเทพฯ :อมรินทร์พริ้น

ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง , ๒๕๕๕.

สมร ทองดี. **มนุษย์กับสังคม**.พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๘.

สมิทธิ์ สระอุบล. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.

_____ . **มานุษยวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ม.ป.ป.

สยาม คำปรีดา. **สังคมกับการปกครอง**. กรุงเทพฯ : ไทยรายวัน, ๒๕๔๗.

สัญญา สัญญวิวัฒน์. **สังคมวิทยทัศน์**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, ๒๕๓๙.

_____ . **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

สุดา ภิรมย์แก้ว. **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

สุพรรณณี ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ. การวิเคราะห์สังคมเพื่อการพัฒนา :

แนวความคิดและวิธีการ. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิต

พัฒนศาสตร์. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๔๗.

สุพัตรา สถาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

_____ . ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

_____ . สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.

_____ . สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘.

สุพิทวง ธรรมพันทา. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย, ๒๕๔๓.

_____ . มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : ดี.ดี. บุ๊คสโตร์, ๒๕๔๐.

_____ . มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย, ๒๕๔๓.

_____ . สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๓.

สุ่ม ปุณณคุตโต,พระมหา. พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

สุรศักดิ์ สร้อยครบุรี. พุทธศาสตร์. พิษณุโลก : ตระกูลไทย, ๒๕๓๐.

สุวิทย์ ไพทยวัฒน์ และสุจิต เจนนพกาญจน์. มนุษย์กับวัฒนธรรม. เอกสารการสอน

ชุดวิชาสังคมมนุษย์ หน่วยที่ ๑-๘.นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘.

สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ. ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพพบทวิเคราะห์ทาง

วิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๔๐.

เสนห์ จามริก. ฐานคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง

แอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๑.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อการสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ :

เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส, ๒๕๔๐.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. ปรัชญาอินเดียนร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : สหมิตร พริ้นติ้ง, ๒๕๔๕.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. ขบวนการประชาสังคมไทย:ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.

อิริค พรอมม์. ฉีกหน้ากากพรอยด์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มูลินินิเด็ก, ๒๕๓๓.

อิสรภพ เหล่าตระกูล. พุทธศาสนากับการปกครอง. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๕.

อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, ๒๕๒๖.

<http://www.kmutt.ac.th/sd/html/pdf/fampdf>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐.

<http://www.learntripitaka.com/scruple/sank4.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๗.๑ กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลของรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้ ๑) การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

- ๒) การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
 ๓) แบบประเมินผู้สอนและแบบประเมินรายวิชา
 ๔) ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต

๗.๒ กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- ๑) การสังเกตการณ์จากความสนใจของผู้เรียนในขณะทำการสอน
- ๒) ผลการสอน
- ๓) การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๗.๓ การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- ๑) สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- ๒) การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๗.๔ การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- ๑) การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่นหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- ๒) มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๗.๕ การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ผลการประเมินได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชาเพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น

- ๑) ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- ๒) เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวความคิดใหม่ ๆ